

RAPPORT

Samrådsredogörelse

Västlänken, etapp Haga

Förlängda nyttjanderättstider och tillkommande nyttjanderättsområden, Nordstaden 702:32, Inom Vallgraven 701:27, Vasastaden 710:44 m fl.

Göteborgs kommun, Västra Götalands län

Järnvägsplan

2025-04-23

Trafikverket

Postadress: Box 1026, 405 21 Göteborg

E-post: trafikverket@trafikverket.se

Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

Konfidentialitetsnivå: 1. Ej känslig

Dokumenttitel: SAMRÅDSREDOGÖRELSE

Författare: Midler Jennie, PRgv

Dokumentdatum: 2025-04-23

Ärendenummer: TRV 2024/19970

Objektsnummer: VPA102 Västlänken

Version: 1.0

Kontaktperson: Jennie Midler, projektledare Västlänken

Innehåll

1 Sammanfattning	5
2 Samrådsrets.....	6
3 Samråd	7
3.1 Samråd inför Länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan	7
3.1.1 Samråd med berörd länsstyrelse	7
3.1.2 Samråd med berörd kommun	8
3.1.3 Samråd med de enskilda som kan bli särskilt berörda	11
3.1.4 Samråd med övriga berörda myndigheter	15
3.2 Samråd vid utformning av planförslaget.....	15
3.2.1 Samråd med berörd länsstyrelse	15
3.2.2 Samråd med kollektivtrafikmyndigheten.....	15
3.2.3 Samråd med berörd kommun	16
3.2.4 Samråd med de enskilda som kan bli särskilt berörda	20
3.2.5 Samråd med övriga berörda myndigheter	24
4 Bedömning av miljöpåverkan.....	25

I denna samrådsredogörelse sammanställs och sammanfattas hur samrådet bedrivits, vilka synpunkter som kommit in från enskilda, myndigheter och organisationer samt var yttrandena, minnesanteckningar och protokoll från samrådet finns i sin helhet. I samrådsredogörelsen visar Trafikverket hur de inkomna synpunkterna beaktats.

I denna samrådsredogörelse redovisas även Trafikverkets bedömning om förslag till järnvägsplan kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Detta då det inte framgick av underlaget för samråd, inför länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan. Länsstyrelsen tog beslut under hösten 2024.

Samtliga synpunkter finns diarieförda i sin helhet under Trafikverkets ärendenummer TRV 2024/19970.

1 Sammanfattning

Ett underlag för ny järnvägsplan för *Västlänken – Förlängd nyttjanderättstid för fastigheterna Nordstaden 702:32, Inom Vallgraven 701:27, Vasastaden 710:44 m.fl i Göteborgs kommun, Västra Götalands län* skickades 2024-03-18 ut för samråd till berörda fastighetsägare, Göteborgs kommun, Länsstyrelsen Västra Götaland, Kollektivtrafikmyndigheten, Försvarmakten samt Räddningstjänsten Storgöteborg. Sista dag för synpunkter/yttranden var 2024-04-15.

Annonsering har gjorts i Göteborgs-Posten samt i Post- och inrikes tidningar. Annonser och samrådsunderlaget har även funnits tillgänglig på Trafikverkets webbsida.

Göteborgs kommun, Wallenstam AB och Alecia Tjänstepension Ömsesidigt begärde förlängd samrådstid tom 2024-04-29, vilket Trafikverket beviljade.

Inkomna synpunkter berörde huvudsakligen Trafikverkets påverkan på natur- och kulturmiljövärden i samband med de tillkommande nyttjanderättsytorna som Trafikverket har behov av för genomförandet av Västlänken. Övriga synpunkter avsåg hur nyttjanderättstiden avgränsas samt tillgänglighet och återställning.

En samrådshandling för ny järnvägsplan skickades ut 2024-12-17. Annonsering har hanterats på samma sätt som vid tidigare tillfälle. Inkomna synpunkter berörde huvudsakligen natur- och kulturmiljövärden samt nyttjanderättstiden.

2 Samrådsrets

Fastighetsägare som kan antas bli berörda av denna järnvägsplan är Göteborgs kommun, Wallenstam Fastighets AB Vallgraven 69:5, Alecta Tjänstepension Ömsesidigt, Älvstranden Utveckling AB, Akademiska Hus, Castellum Väst AB, Västra Götalandsregionen samt Fastighetsaktiebolaget Nya V.S.

Berörda fastighetsägare samt Göteborgs kommun, Länsstyrelsen Västra Götaland, Försvarmakten, Kollektivtrafikmyndigheten samt Räddningstjänsten Storgöteborg utgör samrådsretsen.

3 Samråd

3.1 Samråd inför Länsstyrelsens beslut om betydande miljöpåverkan

3.1.1 Samråd med berörd länsstyrelse

Trafikverket har skickat underlag till järnvägsplan, daterad 2024-03-18, för samråd till Länsstyrelsen Västra Götaland. Länsstyrelsen lämnade sitt yttrande i ett mejl den 15 april 2024.

Länsstyrelsens synpunkter

Länsstyrelsens synpunkter avser framförallt de tillkommande tillfälliga nyttjanderätterna, att behovet av ytorna noggrant motiveras. För de ytor där den nya järnvägsplanen endast avser förlänga tiden för nyttjanderätten finns inga invändningar. Eventuella naturvärden har omhändertagits i föregående planeringsprocess.

Trafikverket måste tydligt motivera varför de bedömningar och avvägningar som gjordes inom ramen för tidigare planprocess inte längre är giltiga och varför ytterligare intrång nu är nödvändiga.

Trafikverkets behov av intrång måste vägas mot de naturvärden som finns representerade på respektive yta.

Det är viktigt att Trafikverket hanterar ev. intrång i biotoper i sitt kommande arbete då flera av de tillkommande ytorna berör alléer som omfattas av biotopskyddsbestämmelser.

Länsstyrelsen påminner om hur avvikelser av Västlänkens åtgärdsprogram för träd ska hanteras samt upplyser om att eventuella utökade ingrepp i fornlämningen kräver tillstånd enligt kulturmiljölagen.

Trafikverkets kommentarer

Trafikverket kommer i det fortsatta arbetet med järnvägsplanen att förtydliga de bedömningar som gjorts mellan planerade åtgärder inom tillkommande ytor och konsekvenser för naturvärden. Trafikverket kommer att beskriva och motivera intrång i alléer med biotopskyddsbestämmelser och föreslå kompensationsåtgärder samt i övrigt fortsätta arbeta enligt villkoren i tillstånd M 638-16.

Västlänkens åtgärdsprogram för träd uppdateras löpande och en uppdatering kommer att ske i enlighet med den hantering som är

överenskommen i åtgärdsprogrammet. Sker intrång i fornlämning kommer tillstånd att sökas enligt kulturmiljölagen.

3.1.2 Samråd med berörd kommun

Trafikverket har skickat underlag till järnvägsplan, daterad 2024-03-18, för samråd till Göteborgs kommun. Kommunen lämnade sitt yttrande i ett mejl den 24 april 2024.

Göteborg kommuns synpunkter

Kommunens synpunkter avser påverkan på kulturmiljö och grönvärden, tidplaner, detaljplanering, avtal samt ledningar.

Kulturmiljö- och grönvärden

De arbeten som hittills utförts har haft stor påverkan på den värdefulla och känsliga kulturmiljön. Att ta fler områden i anspråk ger ytterligare kumulativa effekter på den redan stora skada som förorsakats på riksintresset för kulturmiljövård, där träden och parkmiljön är bärande.

Kommunen bedömer att avvikelser från hanteringsplanen för träd, för att möjliggöra tillkommande tillfälliga nyttjanderätter, undergräver förtroendet för hanteringsplanen liksom den planreglering q₂ (särskilt värdefull parkmiljö) som regleras i gällande detaljplan för Station Haga och att ytterligare påverkan på träd därmed bör undvikas.

Trafikverket har inte redogjort tillräckligt för relevanta konsekvenser för den allmänna platsmarken. Det är även oklart på vilket sätt de utökade nyttjanderätterna påverkar träd som inte listats; träd utanför och i nära anslutning till nya ytor som tas i anspråk. Påverkan på träd måste minimeras och hanteras enligt hanteringsplanen.

Ytor för tillkommande nyttjanderätter behöver inventeras inför överlämning för att säkra att äldre kulturhistoriskt material blir återfört till sin plats vid återlämning.

Tidplan

Kommunen anser att det är olämpligt att inte ange ett bestämt slutdatum för tillfälliga nyttjanderättsytor. Stadens utveckling genom andra projekt i anslutning till Västlänken hämmas och det skapas en stor osäkerhet även för andra aktörer. 3 månader efter godkänd slutbesiktning är för kort tid för att Stadens projekt för utbyggnad av allmän plats ska hinna upphandla sin entreprenör.

Detaljplanering

Kommunen anser att fördjupad utredning krävs för de tillkommande tillfälliga nyttjanderätterna samt ev. upprättande av nya detaljplaner då

föreslagen användning kan anses strida mot gällande detaljplaner vid Skeppsbron och Rosenlund. Kommunen ser att ett utökat ianspråktagande av ytor i känslig kulturmiljö och med påverkan på naturmiljöer står i direkt konflikt med syftet med detaljplan Station Haga.

Genomförandetiden för gällande detaljplan vid Stora Badhusgatan har inte löpt ut och det finns intresse från staden att ha möjlighet att bygga ut detaljplanen. Föreslagna tillkommande ytor kan stå i strid mot detaljplanen. Detsamma gäller för en föreslagen yta vid Gamla Latin.

Föreslagna ytor vid Rosenlund kan helt eller delvis komma att strida mot gällande strandskydd. De bedöms även strida mot gällande detaljplan då berörda områden är reglerade som Park med höga bevarandevärden och q₂ (särskilt värdefull parkmiljö). Anspråken som berör parkytor bör föregås av en djupare utredning. Därutöver upplyser kommunen om att Haga kyrkoplan utgör kyrkligt kulturminne.

Avtal

De avtal som kommunen har med Trafikverket avseende samverkan och skötsel av allmän plats behöver ses över och förnyas.

Ledningar

Kommunens kretslopp- och vattenförvaltning önskar tät dialog med Trafikverket för åtkomst inför kommande arbeten med rivning, upprustning och omläggning av vattenledningar i området. Betäckningar och ventilbetäckningar ska alltid vara åtkomliga. Kretslopp och vatten upplyser även om att deras anvisningar för markarbeten ska följas under Trafikverkets arbeten samt att utföraren har strikt ansvar för att den allmänna VA-ledningen inte skadas.

Göteborg Energi påminner om att giltighetstiden för lämnat projekteringsunderlag är begränsad samt att markarbeten sker med stor försiktighet. Göteborg Energi behöver ha åtkomst till befintliga ledningar och brunnar för bl.a. löpande tillsyn och reparationsarbeten. Göteborg Energi upplyser även om driftsatta ledningar för fjärrvärme och gas, i specifika gator, som behöver beaktas i projektet samt ventiler och skåp för signalkabel som behöver vara tillgängliga för bolaget.

Övrigt

Kommunen ifrågasätter vad som avses med etablering över Stora Hamnkanalen.

Kommunen trycker på vikten av att framkomligheten för gång-, cykel- och övrig trafik säkras i området samt att parkeringsmöjligheter upprätthålls.

Avslutningsvis påtalar kommunen vikten av att i tidigt skede påbörja dialog om återställande av ytor.

Trafikverkets kommentarer

Trafikverket kommer i det fortsatta arbetet med järnvägsplanen att förtydliga de bedömningar som gjorts mellan planerade åtgärder inom tillkommande ytor och konsekvenser för kulturmiljö, naturvärden och enskilda träd. Trafikverket avser även fortsättningsvis föra dialog med kommunen i upprättade forum inom ramen för parternas samverkansorganisation för Västlänken där specifika frågor som uppstår i området kring Haga hanteras.

Kulturmiljö- och grönvärden

Trafikverket kommer i det fortsatta planarbetet att ge en mer utförlig redogörelse för vilka konsekvenser som kan uppstå för den allmänna platsmarken under anläggningsskedet, för respektive område. Konsekvenserna för träd kommer även att beskrivas i samband med att biotopskyddsdispens söks. Trafikverket överväger eventuella försiktighetsmått och skyddsåtgärder för att undvika eller minska negativ påverkan. Trafikverket kommer att i den mån det är möjligt att bevara träd på plats.

Trafikverket kommer att hantera berörda träd enligt Västlänkens åtgärdsprogram för träd, Västlänkens miljödom M 638-16 samt gällande detaljplaner. Trafikverket ser över kommunens önskemål om att bevara trädet framför Gamla latin, om det inte är möjligt kommer kommunen att ersättas för det nedtagna trädet.

Tidplan

Trafikverket och kommunen har ett etablerat arbetssätt där Trafikverket rapporterar in uppdateringar för vilken tidperiod som resp. yta för tillfällig nyttjanderätt avses nyttjas. Detta arbetssätt avser Trafikverket fortsätta med. Därutöver förs dialogen mellan parterna om tider och hur ytor ska återlämnas till kommunen redan idag. Anledningen till att Trafikverket inte har ett bestämt slutdatum för nyttjanderätterna är att inte behöva ta fram ytterligare en ny plan om den tidsram som anges inte skulle hålla.

Detaljplanering

Trafikverket kommer i det fortsatta planarbetet att ge en mer utförlig redogörelse för på vilket sätt de tillkommande tillfälliga nyttjanderätterna berör gällande planbestämmelser, strandskydd och kyrkligt kulturminne samt vilka samråd som planeras utöver de som sker inom ramen för järnvägsplanen.

Trafikverket avser ta en dialog med kommunen i specifika frågor inför nästa samrådsskede.

Avtal

Trafikverket kommer vid behov att initiera att nya avtal tecknas alternativt att befintliga avtal mellan parterna förlängs.

Ledningar

Trafikverket kommer fortsätta att följa gällande rutiner vid ledningsarbeten.

Trafikverket avser föra en dialog med kommunens kretslopp- och vattenförvaltning samt Göteborg Energi inför parternas respektive kommande arbeten i området samt för specifika ledningar som behöver hanteras under byggskedet.

Övrigt

Etablering över Stora hamnkanalen innebär en flytande plattform som avses nyttjas för etablering och bodar, på östra sidan av Trafikverkets arbetsområde. Därutöver planeras ett påldäck tvärs över kanalen, över området där tunneln anläggs.

Trafikverket samordnar arbetet kring kanalmurarna i befintligt forum med Göteborgs stads kanalmursprojekt.

Trafikverket arbetar för att minimera påverkan på framkomligheten för samtliga trafikslag samt parkeringsplatser i området.

Trafikverket inventerar och genomför syn av markytorna innan de tas i anspråk för att kunna säkerhetsställa att ytorna återlämnas till kommunen med samma funktion som innan ianspråktagandet samt för att säkerställa att äldre kulturhistoriskt material blir återfört till sin ursprungliga plats, efter kommunens önskemål. Dialog om återställande av ytor i Haga pågår mellan parterna.

3.1.3 Samråd med de enskilda som kan bli särskilt berörda

3.1.3.1 Älvstranden Utveckling AB

Älvstranden har lämnat sitt yttrande i ett mail 11 april 2024.

Älvstrandens synpunkter

Älvstrandens synpunkter rör huvudsakligen framkomlighet, både kring angränsande gator som Stora Badhusgatan och hur Trafikverkets

kommande arbete kan komma att påverka tillgängligheten för deras verksamheter inom deras fastigheter.

Älvstranden ser att en kommande placering av P-Arken längst kajkanten kan komma att påverkas av Trafikverkets etablering och att det av stor vikt att Trafikverket inte förhindrar eller väsentligt försvårar tillgängligheten i området eller inom Älvstrandens fastigheter.

Älvstranden anser även att Trafikverkets nyttjanderätter delvis saknar förbindelse med omkringliggande gatunät och ställer sig frågande hur Trafikverket planerar hantera transporter till och från området.

Vidare anser Älvstranden att det är av stor vikt att nyttjanderätterna återlämnas så snart Trafikverket kan för att minska påverkan på omgivningen.

Trafikverkets kommentarer

Trafikverket avser inte försvåra framkomligheten på Stora Badhusgatan. Trafikverket ställer sig positiva till att föra dialog mellan parterna för att se över olika lösningar för åtkomst till Älvstrandens fastigheter.

Trafikverket har idag inget bestämt slutdatum för nyttjanderätterna, men för gärna en löpande dialog med berörd fastighetsägare kring tider och behov. Avsikten är inte att Trafikverket ska behålla ytor om behov inte längre finns utan har som ambition att återlämna nyttjanderätterna så snart som möjligt.

3.1.3.2 Wallenstam Fastighets AB Vallgraven 69:5

Wallenstam har lämnat sitt yttrande i ett mail 26 april 2024.

Wallenstams synpunkter

Wallenstam uttrycker en oro kring eventuella kommande begränsningar i tillgänglighet, buller mm med avseende på transporter till och från Rosenlund under Västlänkens arbeten.

Wallenstam anser att det finns brister i samrådsunderlaget och att Trafikverket bl.a. inte fullt ut beskriver hur man avser använda tillkommande nyttjanderättsyta.

Wallenstam anser att i och med att de tillfälliga nyttjanderätterna inte begränsas i tid i järnvägsplanen så omöjliggör denna osäkerhet att Wallenstam kan planera och optimera sin långsiktiga fastighetsförvaltning, vilket i sin tur kan medföra affärsskada. Wallenstam anser vidare att den föreslagna regleringen av nyttjanderättstider strider

mot det grundläggande syftet om rätt till tillfälliga nyttjanderätter som stadgas i 3 kap 3§ lag om byggande av järnväg.

Wallenstam anser att Trafikverket saknar rättsligt stöd för en total avstängning av tillgängligheten till Wallenstams parkeringsgarage på Rosenlundsplatsen, en ev. avstängning får i så fall ske efter en frivillig överenskommelse med Wallenstam.

Wallenstam anser att Trafikverket saknar rättsligt stöd för att använda ”Servicetunnel Kungshöjd” för annat ändamål än att underhålla tågtunneln när denna är klar.

Trafikverkets kommentarer

Trafikverket avser förhålla sig till de planer och villkor som finns i gällande miljödom och järnvägsplan. Trafikverket har dialoger med berörda fastighetsägare och avser minimera påverkan på omgivningen i möjligaste mån.

Trafikverket kommer i det fortsatta arbetet med järnvägsplanen att förtydliga hur respektive nyttjanderättsområde kommer att användas och vilken påverkan Trafikverkets arbeten ev. kommer att generera.

Anledningen till att Trafikverket inte har ett bestämt slutdatum för nyttjanderätterna är att inte behöva ta fram ytterligare en ny plan om den tidsram som anges inte skulle hålla. Trafikverket kommer att upplysa berörda fastighetsägare och intilliggande verksamheter om vilket tidsspänn som blir aktuellt för respektive markområde, och därefter ha en löpande dialog om framdriften.

Trafikverket anser inte att rättsligt stöd saknas för en avstängning av parkeringsgarage, då ändamålet och restriktionerna som anges i Järnvägsplan Västlänken bilaga 2 uppfylls.

Trafikverket kommer att fortsätta med de dialoger som har initierats med Wallenstam med ambitionen att ha en god relation under hela byggskedet.

3.1.3.3 Alecta Tjänstepension Ömsesidigt

Alecta har lämnat sitt yttrande i ett mail 26 april 2024.

Alectas synpunkter

Alecta anser att Trafikverkets samrådhandlingar är otydliga, vilket innebär att Alecta och övriga sakägare förtas rätten att på ett relevant sätt yttra sig i det aktuella samrådet. Alecta menar att det är omöjligt att på ett relevant sätt bedöma i vilken omfattning som Alectas verksamhet kan komma att påverkas, men en mycket omfattande byggtrafik intill Alectas byggnad och

sämre tillgängligheten till Alectas parkeringsgarage kan förväntas påverka Alectas verksamhet negativt. Trafikverket har därutöver ännu inte utarbetat en plan för hur transporterna ska kunna genomföras på ett säkert sätt.

Alecta anser vidare att i och med att Trafikverket inte anger någon bestämd tid för nyttjandet av respektive markområde, utgör en sådan inskränkning inte enbart ett tillfälligt nyttjande och påverkan på Alectas verksamhet utgör inte en tillfällig inskränkning. Alecta ifrågasätter om åtgärden är proportionerlig och menar att ansökan om järnvägsplan står i strid med proportionalitetsprincipen. Trafikverket begär ett tvångsvistianspråktagande av annans egendom som är mer långtgående än vad som är nödvändigt, då Trafikverket har för avsikt att lämna tillbaka markområdena så snart arbetet inom respektive område är klart.

Alecta anser att ansökan om ny järnvägsplan ska avvisas, då Alecta bl.a. menar att förlängd nyttjanderättstid, som inte är bestämd i tiden, skulle stå i strid med lagen om byggande av järnväg.

Alecta anser att ett nytt samrådsförfarande behöver initieras, där Alecta och övriga sakägare ges tillgång till de fakta som krävs för att kunna ta ställning till Trafikverkets önskade disposition och yttra sig över densamma.

Trafikverkets kommentarer

Trafikverket kommer i det fortsatta arbetet med järnvägsplanen att förtydliga hur respektive nyttjanderättsområde kommer att användas och vilken påverkan Trafikverkets arbeten riskerar att ha på intilliggande verksamheter. Trafikverket och Alecta har from augusti 2024 löpande avstämningsmöten för bl.a. uppföljning av Trafikverkets arbeten och påverkan i området.

Anledningen till att Trafikverket inte har ett bestämt slutdatum för nyttjanderätterna är att inte behöva ta fram ytterligare en ny plan om den tidsram som anges inte skulle hålla. Trafikverket kommer att upplysa berörda fastighetsägare och intilliggande verksamheter om vilket tidsspänn som blir aktuellt för respektive markområde, och därefter ha en löpande dialog om framdriften.

3.1.4 Samråd med övriga berörda myndigheter

3.1.4.1 Försvarsmakten, mellersta militärregionen

Försvarsmakten har lämnat sitt yttrande i ett mail 5 april 2024.

Försvarsmaktens synpunkter

Försvarsmakten har inget att erinra i rubricerat ärende.

3.1.4.2 Räddningstjänsten Storgöteborg

Räddningstjänsten har lämnat sitt yttrande i ett mail 5 april 2024.

Räddningstjänstens synpunkter

Räddningstjänsten upplyser om att Trafikverket måste säkerställa framkomlighet för räddningsfordon samt att tillgänglighet till byggnader och brandposter inte förhindras vid nyttjandet av berörd mark.

Trafikverkets kommentar

Trafikverket noterar Räddningstjänstens synpunkter.

3.2 Samråd vid utformning av planförslaget

3.2.1 Samråd med berörd länsstyrelse

Trafikverket har skickat underlag för samråd, daterad 2024-12-17, till Länsstyrelsen Västra Götaland. Länsstyrelsen lämnade sitt yttrande i ett mejl den 29 januari 2025.

Länsstyrelsens synpunkter

Länsstyrelsen anser att Trafikverket har utvecklat motiveringen för de tillkommande nyttjanderättsområdena och tydliggjort varför de utökade anspråken behövs.

Länsstyrelsen har inga ytterligare synpunkter på förslaget.

3.2.2 Samråd med kollektivtrafikmyndigheten

Trafikverket har skickat underlag för samråd, daterad 2024-12-17, till Västtrafik.

Västtrafiks synpunkt

Västtrafik har inte inkommit med något yttrande.

3.2.3 Samråd med berörd kommun

Trafikverket har skickat underlag för samråd, daterad 2024-12-17, till Göteborgs kommun. Kommunen lämnade sitt yttrande i ett mejl den 26 februari 2025.

I kommunens yttrande har synpunkter från berörda kommunala förvaltningar och bolag som Kretslopp och vatten Göteborg Energi och Älvstranden Utveckling AB inkluderats.

Göteborg kommuns synpunkter

Påverkan avseende kulturmiljö- och grönvärden

Kommunen framhåller att det föreligger en stor risk för påverkan på parkmiljöernas utpekade värden och att säkerställandet av en välfungerande hantering av parkmiljöerna med särskild tonvikt på kulturmiljö och värdefulla träd utgör en central del i det fortsatta arbetet.

De arbeten som hittills utförts har haft stor påverkan på den värdefulla och känsliga kulturmiljön. Att ta fler områden i anspråk ger ytterligare kumulativa effekter på den skada som redan förorsakats på riksintresset för kulturmiljövård.

Tillkommande ytor för nyttjanderätter behöver inventeras för att säkra att eventuella element av betydelse för kulturmiljön återförs till sin plats vid återlämning.

Kommunen bedömer att ytterligare påverkan på fornlämningar inte är aktuellt utifrån Trafikverkets beskrivning. I enlighet med projektets ursprungliga premisser och regeringens tillåtlighet bör dock schaktning i största möjliga mån undvikas i ytor där det finns arkeologiska lämningar.

Kommunen vill uppmärksamma att marklov krävs för flytt av träd i enlighet med planbestämmelser inom detaljplan för station Haga. Bestämmelser i denna och andra berörda detaljplaner gäller parallellt med järnvägsplanen och ska följas.

Kommunen anser att det finns flertalet individuella träd som också har sina skyddsområden inom de nya områdena för nyttjanderätt. Även dessa är nödvändiga att inkludera och hantera enligt Åtgärdsprogrammet, eftersom direkt eller indirekt påverkan inte kan uteslutas. Följande träd anser kommunen ska ingå: H518, H403, H404 och H544. Kommunen lyfter känsligheten inom yta T2₀₂₋₁₀₀ kopplat till anläggande av tillfällig gångbro och gångväg och påpekar behovet av en fysisk barriär.

Vid Haga Kyrkoplan ämnar Trafikverket nyttja önskade tillkommande ytor för produktionsoptimering. Detta innebär tung trafik under flera års tid

och sannolikt orsaka upprepade och ackumulerade skador på trädens rötter och den markstruktur som är nödvändig för trädens rottillväxt. Därför anser kommunen att dessa tillkommande nyttjanderätter är direkt olämpliga utifrån skyddsperspektivet av de viktiga träden som berörs. Område T4₀₂₋₉₀ som Trafikverket önskar utöka söderut skulle påverka viktiga hästkastanjer: H473, H483 samt H479.

Hagakyrkans norra entré flankeras av två mycket gamla hästkastanjer som tillsammans med kyrkan bildar en viktig helhet. De två kastanjerna, H473 och H1466, står inte inom nyttjanderätten men i mycket nära anslutning. Det har i tidigare samråd poängterats att dessa träd är mycket viktiga för kulturmiljön och det är av avgörande betydelse att dessa träd inte påverkas av byggnationen på platsen eller att deras utrymme ytterligare begränsas.

Genom T4₀₂₋₉₅ påverkas hästkastanjerna H1466 och H1461 av samma typ av användning som intilliggande T4₀₂₋₉₀. Detta skulle medföra återkommande marklaster som skulle ge upphov till ackumulerad skada på mark och rotzon. Justering av avgränsningen skulle kunna göras för att minimera skadan på träden och marken, förslagsvis genom att justera ytan cirka 5 meter.

Tidplan och nyttjanderätter

Av samrådshandlingen framgår att Trafikverket önskar säkerställa tillfälliga nyttjanderätter för Västlänkens genomförande genom järnvägsplan där rättigheten får nyttjas fram tills tre månader efter godkänd slutbesiktning. Kommunen anser att förhållningssättet att ianspråkta ytor för tillfällig nyttjanderätt utan bestämt slutdatum är ett mycket olämpligt sätt att säkerställa ytor på i innerstadsmiljö.

Kommunen förutsätter att givna och kommande tidsbegränsade bygglov samt fastställda avvecklingsplaner följs. Tidsvinsten som delvis motiverar valen av produktionsmetoder och behov av större arbetsområden kan ifrågasättas, då de nya ytorna kan innebära lov och tillstånd som kan överklagas.

Plankarta 1–5

Trafikverket för dialog med kommunens projekt för kanalmurar och ny detaljplan för Skeppsbron. Det föreligger en risk att denna detaljplans framdrift hämmas av osäkerheter kring ytornas återlämningstid. Det är inte utrett om Trafikverket kan välja att avsluta sina rättigheter för delar av järnvägsplanen i förtid varför en annan form av reglering för ianspråktagandet bör övervägas på de ytor där det pågår detaljplanearbete parallellt.

Framkomlighet för de olika trafikslagen är viktigt att säkerställa liksom det väsentliga i att även tillse att åtkomlighet och parkeringsmöjligheter upprätthålls för boende, besökare och näringsliv i området.

Utifrån hur den tillfälliga nyttjanderätten T_{202-80.2} är lokaliserad är det alltså oklart hur Trafikverket avser att hantera transporter till och från nyttjanderättsområdet.

Ledningar

Kommunens kretslopp och vattenförvaltning måste ha tillgång till sina ledningar inom tidigare överenskommen tid. Etablering ska inte ske på kretslopp och vattens ledningar utan att kretslopp och vatten har gett tillstånd till detta. Därutöver önskar kretslopp och vatten dialog med Trafikverket i specifika frågor.

Vid schaktningsarbeten i närheten av markförlagda ledningar hänvisas till Göteborg Energis gällande bestämmelser vid markarbeten. Det är viktigt att korrekt ledningsanvisning av befintliga ledningar och anläggningar utförs och att schaktning och andra markarbeten sker med stor försiktighet. Göteborg Energi upplyser även om vilka ledningar som behöver beaktas i projektet.

Trafikverkets kommentar

Kulturmiljö- och grönvärden

Trafikverket har en löpande dialog med kommunen kring grönytor och enskilda träd i syfte att tillsammans säkerställa en välfungerande hantering av dessa under byggskedet. Dialogen sker med Stadsmiljöförvaltningen och de representanter som staden utsett. Åtgärdsprogram för träd, Västlänkens miljödom M638-16, ligger till grund för dialogen och det arbete som utförs. Utgångspunkten är att i den mån det är möjligt bevara träd på plats.

För de fyra träd som behöver flyttas har en biotopskyddsdispens sökts. Trafikverket arbetar med att ta fram kontrollplaner för träden som ska bevaras på plats i och i nära anslutning till arbetsområdet. Kommunen kommer att få ta del av kontrollplanen och kommer via en trädkontrollant att vara delaktig i att följa upp dessa kontroller.

Trafikverket delar kommunens uppfattning om att några ytterligare fornlämningar inte kommer att påverkas.

Trafikverket är medvetna om bestämmelserna kring marklov och kommer att följa dessa.

Trafikverket inkluderar de fyra träden (H518, H403, H404 och H544) enligt kommunen önskemål i kontrollplanen för träd.

Träd H511 och H512, som står i anslutning till yta T2₀₂₋₁₀₀ kommer också att ingå i kontrollplanen för att säkerställa bevarandestatus. En variant av skyddsåtgärd kan vara en fysisk barriär, som kommunen påpekar. Skyddsåtgärder som Trafikverket avser att göra för berörda träd kommer att beskrivas i kontrollplanen för träd.

Den föreslagna gångbron över Rosenlundskanalen kommer att utföras så att kajkanter inte påverkas. Kajkanterna kommer att återställas efter färdigställandet.

Den föreslagna gångvägen genom Kungsparken kommer att utföras med stor varsamhet, som tillägg ovan mark utan schaktning, vilket minimerar påverkan på marken i parken och trädens rotzon.

Ytan som Trafikverket hade med i planförslaget direkt norr om Hagakyrkan, och som skulle ingå i yta T4₀₂₋₉₀, kommer att utgå från plankartan. Risk för påverkan på hästkastanjerna H473, H483 och H479 kommer därmed att minska.

Trafikverket delar kommunens uppfattning om att de två hästkastanjerna H473 och H1466 är viktiga för kulturmiljön. Träden ingår i kontrollplanen och avses skyddas.

Den tillkommande ytan öster om Hagakyrkan, mot Haga kyrkogata, kommer att justeras för att minimera eventuell påverkan på mark och rotzon för hästkastanjerna H1466 och H1461.

Tidplan och nyttjanderätter

Trafikverket kommer att ange en sluttid som respektive yta som längst får nyttjas. Trafikverket och kommunen har därutöver ett etablerat arbetssätt där Trafikverket rapporterar in uppdateringar för vilken tidperiod som respektive yta för tillfällig nyttjanderätt avses nyttjas. Detta arbetssätt avser Trafikverket fortsätta med så länge kommunen är intresserad. Därutöver förs dialoger mellan parterna om tider och hur ytorna ska återlämnas.

Trafikverket delar kommunens uppfattning om att tidsbegränsade bygglov och fastställda avvecklingsplaner ska följas.

Plankarta 1–5

Trafikverket avser fortsätta dialogen med kommunens projekt för kanalmurar och ny detaljplan för Skeppsbron. Därutöver kommer

Trafikverket, i enlighet med kommunens önskemål, att ange en sluttid som berörda ytor som längst får nyttjas.

Trafikverket delar kommunens uppfattning om vikten av att säkerställa att åtkomlighet och parkeringsmöjligheter för boende, besökare och näringsliv upprätthålls och kommer att arbeta aktivt för att reducera påverkan.

Trafikverket kommer att tydliggöra i planbeskrivningen hur transporter avses hanteras till och från yta T2_{02-80.2}.

Ledningar

Trafikverket kommer även fortsättningsvis att följa gällande rutiner vid ledningsarbeten. Trafikverket tar även kontakt med kretslopp och vatten avseende specifika frågor i samrådsyttrandet.

Trafikverket och samtliga ledningsägare har en pågående regelbunden mötesserie för ledningssamordning och Trafikverket avser fortsätta med att föra en dialog med kommunens kretslopp- och vattenförvaltning samt Göteborg Energi inför respektive arbete i området samt för specifika ledningar som behöver hanteras under byggskedet.

3.2.4 Samråd med de enskilda som kan bli särskilt berörda

3.2.4.1 Wallenstam Fastighets AB Vallgraven 69:5

Wallenstam har lämnat sitt yttrande i ett mail 7 februari 2025.

Wallenstams synpunkter

Wallenstam vidhåller i huvudsak vad som anförts i tidigare inlämnat yttrande.

Wallenstam ser alltså med stor oro på den påverkan som Västlänken-arbetena redan har och även kommer att få på området i Rosenlund, bland annat i form av begränsningar i tillgänglighet för verksamhetsutövare och besökare, störningar i trafiken samt störningar i form av buller, damm och vibrationer från transporterna till och från arbetsområdet.

Wallenstam har förståelse för att Västlänken är ett komplext projekt och att Trafikverket kan ha svårt att bedöma hur lång tid respektive tillfällig nyttjanderätt behöver tas i anspråk. Trafikverkets situation i denna del måste dock vägas mot berörda fastighetsägares behov att långsiktigt kunna planera sin fastighetsförvaltning och sitt fastighetsinnehav. Trafikverkets förslag att tillåta tillfälliga nyttjanderätter till dess att tre månader förflutit efter godkänd slutbesiktning innebär att nyttjanderätten

kan göras gällande under en i princip obegränsad tid. Detta är inte rimligt och förefaller inte ligga i linje med vad som stadgas i 3 kap. 3 § lag om byggande av järnväg. Wallenstam motsätter sig starkt den nu föreslagna tidsbegränsnings-regleringen för de tillfälliga nyttjanderätterna.

Trafikverkets kommentar

Trafikverket kommer i det fortsatta arbetet med järnvägsplanen att förtydliga hur de tillfälliga nyttjanderätterna i Rosenlund kommer att användas och vilken påverkan Trafikverkets arbeten eventuellt kommer att generera. Rosenlundsgatan kommer att ligga kvar på den bro den ligger idag, under större delen av byggtiden, vilket innebär att tillgängligheten till verksamheterna i området är god. Trafikverket avser inte att stänga av Rosenlundsgatan mer än under kortare tillfällen för exempelvis sprängningsarbeten eller leverans av material och maskiner till arbetsplatsen.

Trafikverket kommer, i enlighet med Wallenstams önskemål, att ange en sluttid som berörda ytor som längst får nyttjas. Trafikverket kommer därutöver att fortsätta med de dialoger som har initierats med Wallenstam med ambitionen att ha en löpande dialog om framdriften och en god relation under hela byggskedet.

3.2.4.2 Alecta Tjänstepension Ömsesidigt

Alecta har lämnat sitt yttrande i ett mail 27 januari 2025.

Alectas synpunkter

Den grad av otydlighet och ofullständighet som präglar samrådshandlingarna innebär i praktiken att det är omöjligt för Alecta att bedöma på vilket sätt som Alectas verksamhet och hyresgäster kommer att påverkas av projektet. Otydligheten i samrådshandlingarna innebär att Alecta och övriga sakägare har svårt att yttra sig i det aktuella samrådet, vilket motverkar hela syftet.

På ovan anført skäl ska Trafikverkets begäran om förlängda nyttjanderättstider respektive nya tillfälliga nyttjanderätter i första hand avvisas.

Om Trafikverkets begäran prövas i sak, ska beaktas att Trafikverket inte har presenterat de uppgifter som krävs för att bedöma dels när eller om sluttidpunkten för de tillfälliga nyttjanderätterna kommer inträffa, dels hur Trafikverket avser använda de tillfälliga nyttjanderätterna. Det är därför inte möjligt att bedöma om förlängda nyttjanderättstider respektive nya tillfälliga nyttjanderätter skulle vara proportionerligt i förhållande till den betydande olägenhet som ett sådant beslut kan förväntas innebära.

Under dessa förhållanden är det uteslutet att bifalla Trafikverkets begäran om förlängda nyttjanderättstider respektive nya tillfälliga nyttjanderätter, varför Trafikverkets begäran i andra hand ska avslås.

För att det pågående järnvägsprojektet ska kunna färdigställas så snart som möjligt menar Alecta att Trafikverket behöver ändra sin strategi. Trafikverkets agerande riskerar långdragna rättsprocesser och en betydande risk för att Trafikverkets beslut underkänns.

Trafikverket bör i stället ta ett helhetsgrepp om det pågående järnvägsprojektet och utarbeta en realistisk plan för genomförandet av detsamma. Efter detta bör ett nytt samrådsförfarande initieras, där Alecta och övriga sakägare ges tillgång till de fakta som krävs för att kunna ta ställning till Trafikverkets önskade dispositioner och yttra sig över dessa.

Trafikverkets kommentar

Trafikverket kommer att förtydliga hur de tillfälliga nyttjanderätterna i Rosenlund avses att användas och vilken påverkan Trafikverkets arbeten riskerar att ha på intilliggande verksamheter och omgivning.

Rosenlundsgatan kommer att ligga kvar på den bro den ligger idag, under större delen av byggtiden, vilket innebär att tillgängligheten till verksamheterna i området är god. Trafikverket avser inte att stänga av Rosenlundsgatan mer än under kortare tillfällen för exempelvis sprängningsarbeten eller leverans av material och maskiner till arbetsplatsen.

Hvitfeldtsgrändsgatan kommer att vara öppen för trafik under hela byggtiden även om den periodvis kan komma att dras om.

Trafikverket avser inte att blockera Alectas entré vid ”trapphus K”. Trafikverket tillser att erforderlig funktion upprätthålls genom Trafikverkets arbetsområde.

Trafikverket och Alecta har sedan augusti 2024 löpande avstämningsmöten för bland annat uppföljning av Trafikverkets arbeten inom och i anslutning till Alectas fastighet samt hur dessa påverkar Alectas verksamhet.

Trafikverket kommer, i enlighet med Alectas önskemål, att ange en sluttid som berörda ytor som längst får nyttjas.

3.2.4.3 Akademiska Hus AB

Akademiska Hus AB har lämnat sitt yttrande i ett mail 24 januari 2025.

Akademiska Hus synpunkter

I järnvägsplanen framgår att Trafikverket inte kan ge en preciserad tidplan

för när de tillfälliga nyttjanderätterna kan återlämnas. Trafikverkets förslag är därför att de tillfälliga nyttjanderätterna får nyttjas fram tills tre månader efter godkänd slutbesiktning av järnvägsanläggningen. Akademiska Hus anser att de tillfälliga nyttjanderätterna bör begränsas till ett visst antal månader för att på så vis ge berörda fastighetsägare och verksamhetsutövare en tydlig bortre gräns av upplåtelsen.

Akademiska Hus vill understryka vikten av att de tillfälliga nyttjanderättsområdena längs med Vasagatan iordningsställs till allmän platsmark i samband med att Handelshögskolans nya byggnad står klar till sommaren 2027. För det fall detta inte skulle vara möjligt, menar Akademiska Hus att användandet av arbetsområdena längs med Vasagatan istället måste minimeras. Det är av yttersta vikt att området i anslutning till Handelshögskolans nya huvudentré är tryggt och säkert att vistas i och att tillgängligheten till byggnaden påverkas i så liten utsträckning som möjligt.

Akademiska Hus meddelar att åtkomst till markområdet inom Haga 22:1 inte kommer att vara möjlig att upplåta med tillfällig nyttjanderätt då arbetet med uppförandet av Handelshögskolans nya byggnad pågår. Den nya byggnadens fotavtryck täcker en del av föreslagit arbetsområde och åtkomst kommer inte att vara möjligt vare sig från Vasagatan eller Haga kyrkogata.

Den fastställda järnvägsplanen för Västlänken omfattar ett område med tillfällig nyttjanderätt som ligger i nära anslutning till Akademiska Hus byggnad inom Annedal 22:11. Genom att Trafikverket önskar förlänga nyttjanderättstiden till ca år 2030 blir frågan beträffande dagsljusinsläpp för befintliga kontorslokaler och antalet våningshöjder på Trafikverkets bodar mycket viktig att reglera i järnvägsplanen. Akademiska Hus menar att bodarna inte ska skjuta upp ovanför det befintliga plank som idag avgränsar Trafikverkets arbetsområde.

Akademiska Hus vill också understryka att studentflödet inom och i anslutning till byggnaden är stort och att det är av yttersta vikt att området är tryggt och säkert att vistas i.

Trafikverkets kommentar

Trafikverket kommer, i enlighet med Akademiska Hus önskemål, att ange en sluttid som berörda ytor som längst får nyttjas.

Akademiska Hus och Trafikverket har tecknat en överenskommelse som reglerar Trafikverkets behov av utrymme inom fastigheten Haga 22:1, varpå denna yta tas bort ur järnvägsplanen. Överenskommelsen reglerar även restriktioner för hur den tillfälliga nyttjanderätten längs med

Vasagatan/Haga Kyrkogatan får användas. De tillfälliga nyttjanderätterna återställs i samband med att Handelshögskolans nya byggnad står klar inom ramen för Akademiska hus byggnation. Trafikverket ska säkerställa att Akademiska Hus hyresgäst ska kunna passera området på ett tryggt och säkert sätt och ska inte uppföra byggbodas eller använda området som materialupplag.

Trafikverket har bygglov för byggbodas i två plan inom Annedal 22:11 och bodarna håller på att uppföras. Arbetsområdet är relativt litet i förhållande till behovet och det är svårt att hitta andra lösningar. Vissa bodas kommer placeras något längre från planket jämfört med tidigare, vilket bör ge något ökat ljusinsläpp. Trafikverket har kompletterat belysningen vid planket för att göra miljön ljusare och tryggare mot kontorsbyggnaden.

3.2.5 Samråd med övriga berörda myndigheter

3.2.5.1 Försvarsmakten, mellersta militärregionen

Försvarsmakten har lämnat sitt yttrande i ett mail 27 januari 2025.

Försvarsmaktens synpunkt

Försvarsmakten har inget att erinra i rubricerat ärende.

3.2.5.2 Räddningstjänsten Storgöteborg

Räddningstjänsten har lämnat sitt yttrande i ett mail 28 januari 2025.

Räddningstjänstens synpunkt

Räddningstjänstens synpunkt i samrådsyttrande daterat 2024-04-10 är enligt samrådsredogörelsen noterad. Inget nytt av relevans för räddningstjänstens sakintressen och sakkunskap har tillkommit eller ändrats sedan förra samrådsskedet. Räddningstjänsten har därmed inget att erinra mot järnvägsplanen.

4 Bedömning av miljöpåverkan

Trafikverket gör bedömningen att den nya järnvägsplanen som föreslås inte kan antas medföra en betydande miljöpåverkan.

Huvuddelen av ytorna är redan tillfälligt ianspråktagna och här avser järnvägsplanen endast förlängd nyttjanderättstid. Trafikverket har upprättade kontrollprogram som beskriver de kontroller som utförs under anläggningsskedet av Västlänken. Kontroller under anläggningsskedet görs för att kontrollera att byggnationen av Västlänken uppfyller de villkor som lämnats för verksamheten inom ramen för tillståndet M 638-16, som omfattar både kap 9 och 11 miljöbalken. Kontroller görs för att minimera påverkan på människors hälsa och miljö.

Utöver redan ianspråktaga ytor föreslår järnvägsplanen ett antal tillkommande ytor med tillfällig nyttjanderätt. Dessa ytor behövs för att kunna driva projektet vidare på ett tillfredsställande sätt. Tillkommande ytor kommer även de att omfattas av de kontroller som Trafikverket genomför enligt tillstånd M 638-16.

De konsekvenser som har lyfts under samrådet avser främst kultur- och naturvärden.

Järnvägsplanen berör fornlämning Göteborg 216:1. Tillkommande föreslagna ytor som redovisas som ”hål” på plankarta för permanent markanspråk i gällande Järnvägsplan Västlänken, finns med i det tillstånd om intrång i fornlämning som Trafikverket erhållit (TRV 2017/4397). Övriga tillkommande ytor kommer framför allt att användas för etablering, upplag och tillfälliga trafikanordningar. Någon schakt blir därför inte aktuell, varpå fornlämningen inte kommer att påverkas.

De träd som påverkas hanteras i enlighet med Åtgärdsprogrammet för bevarande av träd i parker och alléer under byggnationen av Västlänken, TRV 2014/74786 (”Åtgärdsprogrammet”). Göteborg Stad har fått ersättning för nedtagna träd och en utredning gällande påverkan på trädmiljöer, Prövningsvillkor 2, kommer att tas fram i enlighet med deldom M 638-16. Trafikverket har dialog med Göteborg Stad om hur de träd som berörs av de tillkommande nyttjanderätterna ska hanteras.

Övriga naturvärden hanteras i enlighet med erhållet tillstånd, M 638-16.

Trafikverket har under tiden som Västlänken byggs löpande avstämningar med Göteborgs Stad avseende bland annat tillgänglighet, grönytor och påverkan på ledningar.

Trafikverket, 405 21 Göteborg. Besöksadress: Kruthusgatan 17

Telefon: 0771-921 921, Texttelefon: 010-123 50 00

[trafikverket.se](https://www.trafikverket.se)